

PEVEC

glasilo Pevske zveze

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 kron.

Uredništvo: Pred škofijo 3/II. — Uprava: Ljudski dom v Ljubljani.

Prva velika prireditev „Pevske zveze“ v Kamniku dne 28. avgusta t. l.

Pevskim zborom, pevcem in cerkvenim predstojništvom.

Pokazati moramo slovenski javnosti, da tiha, skromna ustanovitev „Pevske zveze“ ni bila namenjena samo za papir, ampak da je zaživela, da dela, se razvija in rojeva sadove. Da na papirju nekaj premoremo, nam dokazuje „Pevce“. toda naša zveza ni ustanovljena v prvi vrsti za to, da izdaja list, ampak za to, da pospešuje, dviga, razširja, organizira lepo petje. S petjem moramo pred vsem dokazati upravičenost, korist in potrebo naše zveze.

1. Zato naj vsak zbor iz Kamniškega okraja — pa tudi iz drugih okrajev — kateri le more samostojno nastopiti, izbere dve pesmi, jih javi „Pevski zvezi“ v Ljubljano in se dobro pripravi.

2. Tisti zbori pa, ki niso dovolj močni, ali nimajo dobro zastavljenih glasov, ali se ne čutijo dovolj izvežbanih za samostojen nastop, naj se vseeno tudi vadijo za skupni koncert, tako da se tudi samo nekaj pevcev ali posamezni glasovi in pevcii lahko pripravijo za skupni nastop. Tam v velikem skupnem zboru, sestavljenem iz vseh pevskih društev in navzočih pevcev, bo vsakdo lahko uspešno in koristno sodeloval in bo vsem dobro došel.

3. Mislim, da ni treba pripominjati, da računamo s cerkvenimi zbori prav tako kot z onimi, ki goje samo svetno pesem. Sicer pa imajo menda vsi svetni oz. društveni zbori povsod tudi cerkvene pevce v svoji sredi in so cerkveni pevcii takorekoč hrbtenica, ki se kroz nje vse drugo zbira.

4. Nastopiti nas mora nekaj stotin. Pokazati moramo s svojim velikim številom, da se zavedamo važnosti svojega dela in pevskega pokreta v našem mogočnem izobraževalnem gibanju v Sloveniji, zavedati se tega, da bodo valovi, ki jih zaganja naše delo, začeli kmalu pljuskati preko bregov Slovenije in se razlivati tudi na jug.

5. Tak javen nastop je silno važen tudi za vsako posamezno društvo. Pevci dobe veselje, ko vidijo, da so enako vredni člani ene velike pevske družine, pogum jim zraste in samozavest, ko nastopajo pred najširšo javnostjo. In ko se vrnejo domov, postanejo še bolj vneti za svoje društvo, mu pridobivajo nove člene, ga izkušajo izpopolniti. Hkrati vidijo marsikaj novega in slišijo in se nauče, tako da vedno bolj teže po popolnejšem, lepšem petju. Dokler sami sebe slišijo, so le preradi zadovoljni sami s seboj: nikjer — menijo — lepše ne pojo kot pri nas; tak nastop jim pa pokaže, da tudi drugod veliko znajo, v marsičem celo več kot oni sami.

6. Zato je tudi s cerkvenega in dušno pastirskega stališča prav, da se cerkvenim zborom za ta dan dovoli dopust. Res, da bo eno nedeljo božja služba brez petja, toda to bo v vsestransko korist. Ljudstvo samo se bo bolj

zavedlo, koliko lepote pridodane petje božji službi, pevci sami se bodo pa vrnili z novim ognjem in bodo z večjo vnemo poizkušali udejstvovati to, česar so se pri skupni veliki prireditvi naučili.

7. Zato pevci in pevke in vsi zbori: Samo še primeroma kratek čas nas loči od našega prvega velikega nastopa; res da so sedaj večeri pozni in je dela obilo: toda žrtve, ki jih prinesete našim visokim namenom, bodo vam samim obrodile najlepše sadove.

Na svidenje v Kamniku!

Spored petja

pri zvezini prireditvi v Kamniku dne 28. avgusta t. l.

A. Pri maši:

Stanko Premrl: Mašna št. 2. iz zbirke „Deset mašnih pesmi“.

Dr. Fr. Kimovec: Marija Slovencev Kraljica. C. Gl. in ponatis.

P. H. Sattner: Komu srce naj dam? Iz zbirke „Slava Jezusu“, št. 24.

— Posvetitev domovine iz Premrlove Cerkvene pesmarice.

B. Pri litanijah:

Odpevi št. 44. (O Mati najbolj sveta), št. 47. (O Marija, ti cvetica!), št. 58. (O ti Kraljica angelska!) vse po zbirki „Slava Brezmadežni“, II. izdaja.

Pri blagoslovu: Ant. Foerster: Tantum ergo, št. XII. (B-dur) izdaja iz nje-gove zbirke (ali pri Foersterjevih litanijah Srca Jezusovega).

Po blagoslovu: P. A. Hribar: Ti, o Marija. Cecilija II. del.

C. Pri koncertu:

a) Moški zbor: P. H. Sattner: „Pobratimija“, Pevec 3—4. štev.

b) Mešani zbor: St. Premrl: „Zdravica“, Pevec 5—6. štev.

Dr. Kimovec: Dekliška, Pevec 1—2. štev.

Fleischmann—Foerster: Triglav, Pesmarica Dr. sv. Mohorja I. del.

Stanko Premrl.

Fr. Zabret.

(Konec)

III. Značaj Premrlovih skladb.

Osnovna poteza Premrlovih skladb je gorkota in svetloba vipavskega solnea, ogenj in moč vipavskega vina, mehka melodioznost slovenske narodne popevke — vse to pa zlasti pri cerkveni pesmi prožeto z globoko vernostjo, katere je Premrl osebno tako poln. Vendar se ta osnovna poteza ni kazala v vseh Premrlovih skladbah enako izrazito in na enak način. V tem oziru bi mogli ločiti tri dobe.

Prva je preddunajska doba. Premrl sklada bolj kot samouk in začetnik kakor pa kot izšolan skladatelj. Zato je oblika preprosta, v ozkih harmo-ničnih mejah. Pri vsem tem pa so skladbe polne omenjene gorkote, moči in nežne melodioznosti. Naj navedem tu predvsem tri najbolj znane, pa tudi najznačilnejše, če se ne motim. To je šesteroglasna: Z glasnim šumom s kora, ki jo je ob priliki I. slovanskega orlovskega tabora v Mariboru l. 1920 pro-izvajala Pevska zveza Ljubljana in ki je napravila ravno s svojo gorkoto in svetlobo združeno z ognjem in močjo velik vtis, dasi se poslužuje primeroma zelo skromnih glasbenih sredstev. Kdo se dalje ne spominja glasbeno skoro primitivne, a nad vse žive in ognjevit „Napitnice“ (po Prešernovem bese-dilu), ki je v onih omamnih in mladostnih lepih časih majniške deklaracije

užgala do plamena, kjerkoli se je glasila? Pozna se ji, da je zrastle v vipavskih vinogradih. Ali pojdi poslušat dobro izvežban cerkven zbor, „Za goro že solnce hiti“ (št. 4 iz zbirke 12 Marijinih), ki je ena prvih Premrlovih skladb iz preddunajske dobe. Marijino zvonjenje z iskreno pobožnostjo in tiho vdanostjo preveva večerni mrak in verna srca.

Dunajska šola pa je Premrlu poglobila glasbeno znanje, razširila muzikalno obzorje ter mu odprla neizčrpno zakladnico glasbenih sredstev, iz katere Premrl s svojo bogato fantazijo zajemlje na globoko in široko. Na drugi strani pa se Premrl v tedanjih svojih skladbah ni mogel otresti tiste hladnosti in stroge pravilnosti, ki je več ali manj vsaki šoli lastna. Premrlova melodioznost, gorkota in prisrčnost: vse to je nekoliko otemnelo, pristno slovenski, solnčnojasni Vipavec je stopil nekoliko v ozadje. Zato so skladbe iz njegove dunajske dobe, ki je trajala še nekaj let po dovršenih študijah, nekoliko težje pristopne, nekako tuje in ne užigajo tako kot njegove skladbe iz sedanjega časa.

Polagoma pa je v Premrlu zopet zmagala tista solnčna jasnost, naivna prisrčnost in pristno slovenska melodioznost, ki raste in uspeva samo na naših tleh. Vendar se te skladbe tretje dobe znatno razločujejo od skladb iz prve dobe. Dočim se poslužuje Premrl pri svojih prvih skladbah primeroma zelo skromnih glasbenih sredstev, sedaj igraje razpolaga z najpestrejšim in najbolj smelim glasbenim izražanjem — v harmoniji, modulaciji, kontrapunktu in ritmu. In to daje njegovim sicer včasih silno preprostim melodijam sijajno pestrost na eni strani, na drugi strani moč in veličastnost. Pri njem je vse vsebina. Kdor hoče to slišati, naj gre n. pr. poslušat o Veliki noči v stolnico sekvenco *Victimae paschali* ali sploh njegove *graduale* za velike praznike. Naivna, narodna zvoneča melodioznost, odeta v bogato harmonijo, se kaže v njegovih krajših skladbah, posebno Marijinih pesmih. (Prim. pesem za Veliki Šmaren v Godovnicah. S cveticami Te venčamo v Šmarnicah, Marija, dobrotno nam ohranimo dom in rod itd.)

To je Premrlova tretja doba, doba pristne domačnosti, odeta v moderno izražanje, ki pa poteka iz slovenskega duha in čustvovanja. Zato so nam njegove pesmi tako blizu in tako drage.

Englasno petje.

(Konec.)

5. Pa je pesem pred vsem le v melodiji, v napevu. Več kot tisoč let po Kristusu je bila vsa glasba, vse petje enoglasno — da ne govorim o časih pred Kristusom. Nikar ne mislimo, da tisočletja, ki so v znanosti in v drugih umetnostih ustvarila najsijajnejša dela, ki bodo še bodočim tisočletjem za vzor in v občudovanje — ali naj menimo, da v glasbi, v petju niso nič storila, zato ker je bila njih glasba enoglasna? Res so zadnja stoletja iznašla velike reči v živi harmoniji, v pestrem kontrapunktu, v sijajni instrumentaciji, toda bistvo glasbe je v melodiji, v napevu. Zato je čisto gotovo to-le, kar nam potrjuje zgodovina že prešlih stoletij: ko bo vsa naša sedanja glasba pozabljena, ko še imen naših najboljših skladateljev ne bo morda nihče več poznal, bo to enoglasno petje, ki ga je rodilo krščanstvo prvih dvanajstero stoletij, še slovelo in se pelo, morda bolj kot danes. Pa ga tudi danes največji glasbeniki priznavajo kot najlepši glasbeni cvet. Eden največjih nemških skladateljev — Mozart (1756—1791) — je dejal, da bi dal vsi svojo slavo samo za to; če bi bil on zložil napev za prefacijo (predglasje, spev, ki ga poje mašnik med darovanjem in povzdigovanjem pri petih mašah); največji operni skladatelj, največji skladatelj v 19. stol. sploh — Wagner (1813—1883) je dejal o tem tisoč in več let starem petju, da bi za katoliško slovesno božjo službo — če bi bilo po njegovem — samo to petje vpeljal, ker je najlepše in najveličastnejše. — In zelo zajemljivo je to — le: v Pragi so benediktinski menihi v svoji samostanski cerkvi (v Emavsu) peli leto in dan samo te starodavne skladbe pri slovesni službi božji (pri maši in pri svojih samostanskih „molitvah“); dočim so bile cerkve po Pragi

navzlic večglasni in celo instrumentalni glasbi primeroma prazne, je bila cerkev v Emavsu vedno polna najodličnejšega občinstva; med drugimi so zlasti izobraženi glasbeniki radi tja zahajali, zakaj bili so vsi tega mnenja, da je služba božja in cerkveno petje tam najlepše.¹⁾

Nisem prerok, vendar pa si upam še sledeče reči: Ko bo pozabljen veliki Mozart, ko bodo molji edine žive stvari, ki bodo „obdelovale“ ogromne Wagnerjeve opere, se bo koral — tako je ime temu starodavnemu petju — še glasil; ko se bo svet podiral in se bodo nebeške moči začele gibati, tedaj se bo slovesno predglasje, se bodo koralni spevi mešali v zvoke angelskih trobent. . . .

6. Pa si tudi brez tega zgodovinskega razmišljanja lahko predočimo vrednost in krasoto, moč in veličanstvo enoglasnega petja, z njega nepopisno krepko in mogočno melodično linijo (črto, risbo); kot mozaična podoba je, brez postranskih podrobnosti, kot ogromne egiptovske piramide raste taka pesem pred nami, kot starodavna egiptovska svetišča z mogočnimi vrstami molčečih, zamišljenih sfin²⁾. Mislimo si le, da bi n. pr. na mariborskem taboru ali na katoliških shodih pri maši na teh velikih trgih namesto zbora (dasi je v Mariboru štel morda do 500 pevcev) pelo vseh štirideset tisoč udeležencev nekaj enoglasnih pesmi, zaradi mehkejšega zvoka podprtih z mogočno godbo na trobila (vse sodelujoče godbe): ali bi ne bila to moč kakor tista, ki je podirala jerihonske zidove? Ali pa vzemimo samo polno cerkev; že zdaj ko pri petih litanijah v Ljubljani n. pr. pojo po cerkvi samo ženske — in še te ne vse — kako mogočen učinek je to, kako človeku dviga sree! Pa si predstavljajmo, da bi se pelo enoglasno in bi mogli tudi moški pritegniti in vse ženske in otroci: kakšna lepota, kakšna moč, kakšna krasota!³⁾ Kakor morje bi se dvigala pesem iz globočine srec in se zanjala z nepremagljivo močjo ob bregove božjega usmiljega. — Ali pa si mislimo naše javne, svetne slovesnosti, slavnostno zborovanje, veličastne shode: kako bi se zborovalci vneli, če bi sklepe svojega zborovanja potrdili s pesmijo, ki bi jim enoglasno privrela iz sree! Kako bi se enolični pohodi poživil, če bi korak spremljala vesela pesem, ki bi vsa grla strnila v eno, iz vseh srec naredila eno sree!

7. Celo to bi si drznili trditi, da bi bilo tako splošno enoglasno petje umetniški bržkone višje stoječe kot naše nekoliko enolično večglasje, ki se mu mora napev suženjski podrejati.

Zato v vsa naša društva tudi enoglasno petje! Naši zbori naj bi se zavzeli za to, da se pri cerkvenih in svetnih slovesnostih začne polagoma uvajati splošno enoglasno petje, pri katerem bodo vsi udeleženci sodelovali.

To bi bil velik in važen korak naprej v razvoju naše glasbe; Pevska zveza bo morala čim prej svoje delovanje tudi na to neobdelano ledino razširiti.

Narodna pesem v sekiricah.

(M. Bajuk.)

ČERIN JOSIP, DR.: Bom šel na planince. Za moški zbor. V pesmarici Glasb. Matice v Ljubljani, ki jo je uredil dr. Cerin, leta 1897, št. 37. — Pod oknom (Luna sije). Za moški zbor. Ravnotam št. 39. — Mila lunica. Za moški zbor. Kot prejšnja, št. 70.

DEV OSKAR: Slovenske nar. pesmi, I. zv. Za meš. in moški zbor. Založil L. Schwentner v Ljubljani, 1906, tiskal Jos. Eberl na Dunaju. Vsebina: a) Mešani zbori: Pomladi se men' lušno zdi. — To mene veseli. — Jaz sem Kranjčičev Juri. — Po zimi pa rožice ne cveto. — Kako t' bom ljubila! — Po Savci po Dravci, po beli Donavi. — Ptčka vesela nad hiško žgoli. — Barčica je spuvana. — Dekle v vrtu zelenem sedi. — Pojdmole k gostiji! — Prvo leto sem služil. — Pod klančkom sva se srečala. — Vigred se povrne. — Oj tam za goro. — Gozdič je že zelen. — Nikdar na svetu lepšega ni. — Štirje fantje igrajo. — b) Moški zbori: Hladna jesen že prihaja. — Nekoč v starih časih. Hudi glas iz Graca gre. — Zakaj si ti, deva, ne udaš? — Tam, kjer ljubica. — Oja, oj ti ljubca moja. — Plavarska (Hiti, hit!) — Meglica. Za meš. zbor. V 32. zvezku Gl. Matice društvenih publikacij. Natisnjena tudi

¹⁾ Bil sem sam nekaj kratov tam navzoč in sem še danes tega mnenja, da cerkveno petje še nikdar in nikjer ni napravilo name mogočnejšega vtisa, dasi sem slišal v Italiji, Avstriji največje zборе — celo najboljšega ruskega — z najboljšimi orkestri, pevovodji in organisti.

²⁾ Pravilčno bitje z ležečim levjim telesom in človeško glavo. Pred egiptovskimi templji so ležale v dveh dolgih vrstah ob cesti pred vhodom.

³⁾ Leta 1912. je sv. Leopolda dan, 15. novembra, znani p. Abel pripeljal z Dunaja v Klosterneuburg procesijo samih mož, krog šest tisoč jih je bilo. Pa so peli v cerkvi Mittererjevo posvetitev presv. Sreča J. Peli so vsi — bila jih je nabita cerkev — prepeli vseh devet (morda celo dvanajst kitic): bili smo vsi prevzeti in ganjeni. Najkrasnejši koncert bi ne mogel tako silno vplivati. Papežev poslanik, ki je bil tudi navzoč, se je od globokega genotja razjokal kot otrok.

v Žirovnikovih zbirki III št. 19. — Slovenske nar. pesmi iz Ziljske doline in Podroža. Založila Glasb. Matica v Ljubljani 1908, tiskal Eberl na Dunaju. Vsebinska: a) Mešani zbori: Prišla je ta ljuba vigrad. I., II. (varijanta). — Lustno je to na deželi. — Glej čez jezero. — Jaz mam pa konjca belega. — Spov ptice pojo. Tička je zaprta bla. — Pojdem v rute. — Mrzu veter tebe žene. — V dolini prijetni je ljubi moj dom. — K oknu pridem. — Tam je en lep kar-telec zahrjen. — Jes pa pojdem v Celovec. — Kam pa pobandraš ti, bandručeč moj! — Jes pa no šišico' mam. — Mam pa dečlo v Tirole. — Sem mi ne publič perleti. — Ura dvanajst je odbila. — Sva z ljubeo na jarmak hodila. — Ribce po murji pjavajo. — b) Moški zbori: Rožee na travnici. — Beli dan že gori poka. — Kaj ti pa fali, ljubica? — Vse te luštne ljite moje. — Sem biv včera na semenji. — Jaz pa' no kajžico mam. — Dečva sred jezera. — Mam pa moineč pod kvancam. — Jes sem en buren baur. — Pa že solnčice sije. Jaz pa poj-dem v pvanino. — Temna noč je že minila. — Bom pa vzel seboj koj tri može. Al mi na Ojstrk pridemo. — Slov. nar. pesmi s Koroškega. Založil Schwentner v Ljubljani 1921, tiskal Eberl na Dunaju. — Vsebinska: Turče pod gradom. — Stoji, stoji ravno polje (Od anizaljarja). — Bog, nam dej en dober čas! — Al je tista hiša. — Per nas je padu velče snig. — Polječe je že zeleno. — Vigrad približa se. — Ej, vigrad je to! — Prišu bode bivaži. — Da bi biva liepa ura! — Dober večar luba dakle. — Od Celovca noj do Drave. — Jegerle. Ptčice pojo. — Čej so tiste stazice? — Treba ni k moje dečli jeti. — Dečle, to mi povej! — Mau me vitere popihuje. — Hor' hori ljubica. — Oj ti norčava gvava! — Po cesti pa an liep marš gre. — Na durčak so vjeli me. — Peršon je sedež tisti čas. — Iz hiše, paur, vzdigni se! — Al' jest puolič na pvaninco griem! — Varijanta iste pesmi. — Oj bratje predragi, ste dalč od mene. — Marija in mlinar. — Zahvalen vas, prijatliji (Nagrobnica). — Stej so že vunka moje dni. — Gozdič je že zelen. Vigrad se povrne. Za moški zbor. V Ljubljani 1913. Zal. „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vestnik Pevske zveze.

Zvezina prireditiv v Kamniku dne 28. avgusta t. l.

Odbor Pevske zveze je imel 24. maja in 6. junija seji, na katerih je vazpravljaj delpnih pevskih prireditivah v Črnomlju in v Borovnici. Zbori iz okoliša bodo peli pri prireditvi v Črnomlju pri maši in na veselici, pri prireditvi v Borovnici pa samo pri orlovski telovadbi in veselici in sicer: Orlovska, Premrl: Zdravica, Nedved: Zvezda, Dr. Kimovec: Prekmurska narodna: Dekliška. — Glavna točka dnevnega reda pri teh sejah je bila priprava za prireditiv Pevske zveze združene z občinim zborom v Kamniku. Sklenilo se je, da priredi P. Z. veliko zborovanje s koncerti posameznih zborov in pa skupni pevski nastop vseh zborov. Spored prireditve bi bil sledeči:

ob 8 h prihod z vlaki v Kamnik;

ob 9 h sv. maša v župni cerkvi.

Po maši vaja za popoldanski koncert.

ob 11 h zborovanje in občni zbor Pevske zveze;

ob 3 h pete litanije;

ob 4 h koncert (na prostem).

Po koncertu se bo vršila vrtna veselica do odhoda vlakov.

Vsak priglasen zbor more nastopiti z dvema pesmima, kateri sam izbere, poleg tega pa pojejo vsi zbori še skupno sledeče pesmi:

a) pri maši: St. Premrl: Mašna II. — Dr. Fr. Kimovec: Kraljica Slovencev, P. H. Sattner: Komu srce naj dam? Foerster: Tantum ergo V.

b) pri koncertu: P. H. Sattner: Pobratimija (moški zbor v 3+4 štev. „Pevca“); St. Premrl: Zdravica (mešani zbor). J. Fleišman: Triglav (Pesm. druž. sv. Mohorja štev. 15 str. 41). Dr. F. Kimovec: Dekliška (Prekmurska narodna) Pevce 1+2 štev.

Koncertni prostor v Kamniku in nižana vožnja po železnici sta zagotovljena. Note se začno takoj razpošiljati, ko bodo dotiskane. Zbori naj nemudoma javijo svoje sodelovanje odboru P. Z., pesmi, ki jih bodo peli in število udeležencev. Poleg pevcev se lahko udeleže te prireditve tudi znanci in prijatelji, ki bodo imeli po železnici iste ugodnosti kot pevci. Priglasel zaključil odbor P. Z. 1. julija, nakar začne takoj razpošiljati izkaznice in podrobna navodila. — Vse podrobnosti se objavijo v dnevnikih in po okrožnicah, katere bo odbor razposlal vsem priglasenim in sodelujočim zborom. — Prihodnja seja bo v ponedeljek 20. junija.

Maribor-bogoslovje. Naša glasbena organizacija je še zelo mlada. O Božiču 1. 1919. smo ustanovili v našem društvu „Slomšku“, ki je praznovalo preteklo leto svojo petdesetletnico, poseben glasbeni odsek, katerega namen je gojiti splošno glasbeno življenje. Sprva si je postavil v načrt vzdrževati pevski zbor in pa nekako pevsko šolo za začetnike in sploh za vse, ki imajo zanimanje za petje. V letošnjem letu smo pa uvedli še poseben, nov oddelek za harmonijo, ki ima sicer manj obiskovalcev, vendar pa uspešno deluje. V pevski šoli delamo na podlagi Foersterjeve pevske šole. Zbor goji cerkveno petje, ker poje v naši cerkvi sv. Alojzija, pa v enaki meri tudi svetno petje. Za cerkveno petje žal pogrešamo modernih skladb, zato moramo predelovati mešane zore v moške. Sila pač kola lomi: Sploh se pa kakor pri cerkvenem, tako tudi pri svetnem petju najraje poslužujemo novejših skladb, predvsem Sattnerjevih, Premrljevih, Kimovčevih, Hochreiterjevih i. t. d. Prirejamo tudi predavanja.

Dasi je naša zveza odsek društva, vendar ima še posebno vodstvo, svoj odbor. Ob tej priliki pa izražamo željo, da bi naj novo glasilo „Pevske zveze“ prinašalo dovolj moških zborov, ker, kakor kaže, naša društvom teh najbolj pogrešajo.

Maribor, 8. svečana 1921.

Radovan Jošt, t. č. načelnik.

Pevski koncert v Radovljici — 19. III. 1821. Pevski odsek izobraževalnega društva v Radovljici je priredil na praznik sv. Jožefa v društveni dvorani koncert. Na sporedu je bilo 15 pesmi — 5 za mešani zbor, 9 za moški zbor in 1 dvospev s spremljevanjem klavirja. Odmore je izpolnjeval klavir s spremljevanjem 2 violin. Zarisanje za prireditve — prvi koncert društva — je bilo veliko, vsi prostori (I. a 20 K) so bili razprodani. Splošen vtis koncerta je bil ugoden: občinstvo je imelo od prireditve užitek.

Nekaj opomb: Program je bil sicer lepo sestavljen, toda predolg. 12 pesmi bi zadostovalo, 15 jih je bilo preveč. Pesmi so bile večinoma vzete iz „Glasbene Zore“ in 37. zvezka Matičnih zborovih partitur. Želeli bi vsaj 1 ali 2 pesmi novejšje glasbene literature.

Tempo je bil pri nekaterih skladbah zgrešen; pri „Čolnčku“ (Parma) precej prehitro, pri pesmi „Na goro“ (Juvanec) skrajno prepočasn. Adamičevi „Zapuščeni“ zbor ni bil kos. Zboru primerna je bila Volaričeva „Ljudmila“. Lepo se je čula tudi Pahorjeva „Zalosten glas zvonov!“ Ugodno izvajanje „Hrepenenja“ (Dev) me je iznenadilo. Krekov moški zbor „Dekletu“ se ni posrečil; nepevnost skladbe je že v njenem značaju. Juvančičev „Pastir“ je bil razglašen, sicer lepo prednašan.

Opazil sem še tole: Dirigent g. Fabjan je lepo dirigiral, toda redkokdaj se je kdo izmed pevcov ozrl nanj. Vokalizacija je mestoma skvarila besedilo: pušnice (slišalo se je puškece) negerlin (negerlen) ljubica (ljubica).

Alt in I. bas sta bila v splošnem prešibka; bas v meš. zboru je bil polnodoneč, toda neuglajen. Na poudarek se ni mnogo pazilo. Zbor se je pokazal v svojem nastopu prav discipliniranega; prihod in odhod na oder se je zvršil v najlepšem redu. Z ozirom na prvi nastop se vidi, da zbor stremi po napredku in da bo „Pevska zveza“ imela v njem močno oporo.

Ant. Dolinar.

Špitalič pri Motniku. Naše pevsko društvo „Slavec“ šteje 16 krepih pevcov. Vaje v petju ima trikrat na teden in še vsako nedeljo za cerkvene pesmi. V odločenih urah se razlaga vsebina „Pevca“ in drugih muzikaličnih izdaj. Da krepko napredujemo, se imamo zahvaliti za veliko podporo gospoda župnika. Tudi se zahvaljujem vsem pevcem za veliko požrtvovalnost. Bog živi!

Makso Pirnik, organist.

Slov. pevsko društvo v Ljutomeru je priredilo 20. marca t. l. v telovadnici Narodne šole v Ljutomeru koncert v proslavo skladatelja Antona Foersterja. Spored je bil sledeči. A) Anton Foerster, slov. skladatelj, govorila gđe. Minka Zacherlova. B) Koncert: 1. Z glasnim šumom s kora, osmeroglasni meš. zbor; 2. „Povejte ve“, moški zbor; 3. a) Vprašanje; b) Mlad junak, samospeva s klavirjem; 4. „Naše gore“ meš. zbor; 5. „Ave Marija“ iz opere „Gorenjski slavec“, meš. zbor s klavirjem; 6. a) „Naša zvezda“; b) „Poletje golobica“ samospeva s klavirjem; 7. „Ljubica“, meš. zbor. 8. „Samo“ meš. zbor; 9. Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmi, meš. zbor s klavirjem. Čisti dohodek je bil namenjen Jug. matici. (Dalje).

Nove skladbe.

ST. PREMRL: Slava presv. Evharistiji! Zbirka 75 evh. pesmi za mešani zbor. II. natis. Cena part. 60 K, glasovi po 15 K. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Pričujočo zbirko si bo glasbeni zgodovinar ogledoval kot mejnik, razdobnik v cerkveni glasbi. V njej se je namreč prvič pokazalo spremenjeno glasbeno čustvovanje. Pridobitve novejšega glasbenega razvoja, ki je odprl prostrano, v nekaterih ozirih skoro brezmejno polje, brezkončne možnosti novega glasbenega izražanja, te pridobitve se zrcalijo skoro iz vsake skladbe. Celó v male stvari je dahnul ta novi sveži duh. Koliko lepih domislekov v melodiki, koliko pestrih, skoro opojnih cvetov v harmoniji, živahnih ritmov in kontrapunktične samostojnosti! Da se je to čustvovanje tudi ljudstva oprijelo, priča najbolje pričujoča II. izdaja.

ANTON GRUM: Opevi pri lavretanskih litanijah. Za mešani zbor. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 16 K. — 46 napevov je zbranih, deloma že objavljenih, deloma novih, oziroma starih neobjavljenih ali raztresenih po nedostopnih zbirkah. Ni vse enako, kakšen napev je celo glasbeno malo vreden, ali neokretno urejen, toda v celoti bo z zbirko našim zborom zelo ustrezno.

IGN. HLADNIK: op. 73. Tri Marijine kantate. V Ljubljani 1921. Založil skladatelj. Tisk J. Blasnik nasl. Cena 5 dinarjev. Hladnik je bržkone hotel prenesti načela Wagnerjeva v cerkveno pesem. Pred vsem njegovo „vodilno misel“ (Leitmotiv). Pa tega načela ni doimel. Wagner svoj „vodilni motiv“ rabi za to, da označa posamezne važne osebe v svojih operah (Wagner bi bil hud na to besedo, če jo človek rabil o njegovih „dramah“): kadar dotična oseba nastopi, se oglasi njena značilna „vodilna misel“ v glasbi; ali pa označa „vodilni motiv“ kako posebno izrazito misel, povelje, prepoved; in ta vodilni motiv se ponavlja v glasbi, kadar se dotična misel, povelje prepoved ponavlja. — Hladnik pa vzame en motiv, eno glasbeno misel, ne posebno značilno, in jo ponavlja v vseh taktih kar zapovrstjo — če ne drugače, vsaj

ritmično — brez ozira na besedilo, ali ima isto misel ali ne. Ta način skladanja pa nujno vodi s seboj drugo slabost: nobenega pravega kontrasta ni, nobene značilne nasprotnosti glasbene misli, to je slika brez sence, višave brez nižin. V harmoničnem oziru pa druga kantata kaže dokaj dobro posnet Wagnerjev princip terene sorodnosti. Par harmoničnih trdot in slabosti prezmimo in povejmo še to, da je prva perioda pesmi: „Majniški Kraljici“ prav dobra.

Glasbena poročila.

LJUBLJANSKA OPERA to leto ni bila taka, kot bi morala biti; prvič ni prave roke, ki bi ves ustroj krepko vodila; vodstvo se je dalo voditi raznim osebnim ozirom in težnjam, ki z umetnostjo nimajo nikake zveze; zato je bilo marsikaj slabše zastavljeno. Velike in težke vloge (glasbeno in igralski) so se nalagale močem, ki bi bile morda kos manjšim in lažjim. Dobro je bila zastavljena Carmen (gč. Thieryjeva), s katero je vodstvo koncem leta hotelo dokazati, da vendar le ni tako nesposobno, kot je javnost trdila z besedo in dejanjem (prazni prostori, skoro nič najetih sedežev). Treba bo premembe, če hočemo, da se tudi opera ne pobalkani. V operi „Mignon“ je gostoval Betetto, najsijajnejši pevec, kar jih je nastopalo v Ljubljani.

ORKESTRALNO DRUŠTVO GLASBENE MATICE je izvajalo pri svojem koncertu Premrlov „Allegro“ za godala, ljubko, vzorno, skoro malo skromno delo; Dvořakov koncert za gosli z orkestrom (op. 53), na gosli je igral g. Zika Beethovno „Eroico“. Prof. Jeraj si s svojo truda polno vnuemo in velikimi uspehi kleše stopnje v neobdelan kamen orkestralne produkcije z domačimi močmi. To je za notranji razvoj naše glasbe nad vse važno pionirsko delo.

Razne vesti.

VIKTOR PARMOV „Zlatorog“ bo pač njegovo najboljše operno delo. Uspeh je bil velik nekaj zaradi božajoče melodike, nekaj zaradi prevelike poskočnosti, ki se kar naprej po petah vrti, nekaj zaradi romantične fabule, ki je pa slabo obdelana, nekaj zaradi žive instrumentacije, ki je včasih kar zajemljiva in spretna, da človek mestoma posluhne. Seveda kdovekaj izvirnega v celi stvari ni, Parma je eklektik skladatelj, ki se iz njegovih del zrcalijo romantični vplivi od Webra in starejših italijanskih oper preko Wagnerja in Verdija celo do najnovejših italijanskih veristov, oboroženih z bodali in streli.

NAJSLAVNEJŠI OPERNI PEVEC našega časa Enrico Caruso (izgovori Karuzo) je umrl v drugi polovici februarja t. l. Rojen je bil l. 1873. v Neaplju v Italiji. Njegova slava se je utrnila l. 1899. v Milanu, l. 1902. je šel v London, l. 1904 pa v Ameriko, kjer so ga slavili kot kralja in zasipali z zlatom. Pa je imel tudi velike sitnosti z ameriškansko sodno oblastjo. Obetal je neki lepi Amerikanci zakon, pa se je premislil. Ona ga je pa naznanila; in ker ameriške postavbe v teh rečeh ne poznajo prida šale, jo je komaj odvozil, da ga ni policija izgrda iz Amerike iztirala. Pozneje je pel po Ruskem in v Južni Ameriki. Imel je čudovito lep in mehak tenor. Igral je, zadnje čase vsaj, menda slabo, to pa nalašč, da je tem bolj pokazal moč svojega petja. Ko je bil zadnjikrat na Dunaju — menda l. 1913. — so bogataši za drag denar najemali dunajske postopace, da so cele noči v gostih in natlačenih vrstah čakali na vstopnice. Caruso je bil tudi izboren risar karikatur, t. j. podob, ki smešijo razne ugledne politične ali umetniške osebnosti in dogodke. Pa dasi je bil v življenju veseljak, ki je sproti ves veliki denar zapravil, ki mu ga je kupoma donasala njegova umetnost, se je nazadnje dal prevideti in je umrl mirno, lepo z Bogom spravljen.

ZBIRKO NARODNIH PESMI, ki jo hrani „Glasbena matica“, bo vsekako čim prej treba urediti in izdati. Kakor čujemo, ima Matica poseben kredit za to. Pač ne zadostnega, pa vsaj za to, kar je denarja, naj se dobi strokovnjak, ki bo ločil zrnje od plev, pristno, kleno domače žito od tujega plevla, zasejanega v naše glasbene gredice. Nikar ne odlašajmo. To je za razvoj naše glasbe in nje oploditev s pristnim domačim duhom nedoglednega pomena. Ljudje, ki so kot nalašč za tako delo usposobljeni, hodijo po Ljubljani s prekrizanimi rokami, kakor svetopisemski delavci, ki so ves dan čakali, da bi jih kdo najel za delo v vinogradu.

KONCERTNI VODJA „GLASBENE MATICE“ g. Niko Štritof se je odpovedal svoji službi, namesto njega je prevzel vodstvo koncertov g. Ivan Brezovšek, naš najboljši operni dirigent, ki bo 9. maja nastopil z najnovejšim Sattnerjevim delom: „V pepelnici noči“, tako da nas koncert z obeh strani zelo zajemlje: nov dirigent, novo večje delo.

KAPELNIKA BREZOVŠKA menda vabijo v Split kot opernega ravnatelja. Ali homo polagama, kar skoro neopaženo res vse najboljše moči iz Ljubljane izgnali?

G. J. BREZOVŠEK je vstopil kot profesor kompozicije in instrumentacije na konservatorij „Glasbene matice“, ki se v najkrajšem času podržavi. Tako je slovenska opera izgubila svojega najboljšega kapelnika. — Pa je nevarnost, da Ljubljano sploh zapusti, zakaj iz Splita mu ponujajo službo ravnatelja tamošnje opere pod najugodnejšimi pogoji.

— Dne 6. avgusta preteče 50 let, odkar je Slovincem nad vse priljubljeni slovenski skladatelj Miroslav Vilhar na gradu Kalcu na Notranjskem l. 1871. zatisnil oko. Njegovi najbolj znani pesmi sta pač: „Po jezeru bliz Triglava“, ki jo je objavil v 4. šestki svojih „Pesmi“ in „Planinarica“. Rožic ne bom trgala, ki se obe smatrata za narodni pesmi. Vilhar je tudi uglasbil slovensko opereto „Jamsko Ivanko“. Obširnejši življenjepis objavimo še letos.

DAVORIN JENKO, skladatelj naše mogočne, pa vendar mile državne himne „Pravde Bog“ je bil rojen 10. nov. l. 1835. v Dvorjah pri Cerkljah na Gorenjskem. Pri nas je bil znan zlasti po slovenski narodni koračnici „Naprej zastava Slave!“ Njegovo največje glasbeno delo je opera „Vračara ili Baba Hrka.“ — Letos preteče 50 let odkar ga je pozvalo „Srbsko narodno gledališče“ v Belgradu, naj prevzame službo kapelnika in skladatelja. Umrli je med vojsko v Ljubljani, pokopan je pri Sv. Križu na Ljubljanskem polju; njegov grob nima doslej niti najskromnejšega spomenika.

50 LETNICO MAŠNIŠTVA ali zlato mašo bo obhajal letos slovenski skladatelj župnik Jakob Aljaž, župnik na Dovjem. Našim čitateljem je pač najbolj znan po „Mohorjevi pesmarici“, ki sta je doslej izšla dva zvezka. S to zbirko si je pridobil hvaležnost vseh slovenskih pevcev. Obširnejši življenjepis s sliko v prih številki.

Za dobro voljo.

KAKO SE CASI IN NAZORI IZPREMINJAJO. Veliki umetniki so imeli pogosto to smolo, da jih javnost ni hotela ali ni mogla pojmovati in priznati. Največjega in najslavnejšega, nad vse duhovitega opernega skladatelja Verdija (1813—1901) je ravnatelj milanskega konservatorija (Basili) odslavil, češ, da nima nobenega glasbenega talenta; prav tako so na dunajskem konservatoriju hitro odpustili slavnega skladatelja pesmi nemških pesnikov H. Wolfa (1860—1903) — doma je bil v Slovenjem gradu na južnem Stajerskem. Tudi najslavnejši nemški operni skladatelj R. Wagner (1813—1883) se dolgo ni mogel uveljaviti. Ljudstvo in strokovnjaki se v njegovo silno glasbo niso mogli živjeti. Kako so ga cepili še l. 1868, torej ob času, ko je njegovo delo doseglo vrhunec, nam priča dogodek, iz neke slavne knjižnice. Glasbeni učencev vpraša voditelja glasbenega oddelka: „Ali imate Wagnerjevo opero „Mojstre-pecve“ (Meister-singer)? — Knjižničar: „Ne! da bi naročal tako izvrženo blago, tega bi nikdar ne mogel zagovarjati. Če bi imel denar, da bi ga lahko razmetoval, potem bi nakupil partituro in jo položil v čitalnico kot strašilen zgled.“

ZNATI JE TREBA. Nekemu afrikanskemu zamorskemu kralju — divjaku, ki je prišel v Pariz na obisk, je posebno ugajala vojaška godba. Vprašal je, ali je samo v Parizu taka krasna godba. Pa so mu odgovorili, da je imajo po vseh mestih. Ker se mu je je tako zahotelo, je vprašal, ali bi mogel tudi on kupiti tako godbo. In naročil je pri najboljši trdnji najboljša trobila in pihala. Ko so došli zaboji v njegovo zamorsko kraljestvo je sklical vse velikaše, da jih razveseli s sijajnim umetniškim užitkom. Svoji telesni straži je razdelil glasbila, in začeli so pihati, da so jim obrazi postali plavi in so se jim žile na vratu in sencih nabrekle palec debelo. Pa če so bolj pihali, strasnejši glasovi so prihajali iz instrumentov. Kralju so se v srdu napole nosnice in biči biričev in rabljev so začeli žvižgati po plečih in podplatih nesrečnih godecev, dokler se ni s krvjo potolažila vladarjeva jeza. Toda navzlic razbitim plečem in raztepenim podplatom se godba le ni hotela izboljšati, dasi so se godeci očitno trudili, da bi dobro napravili. Tedaj je kralju šinila v glavo rešilna misel; zviti Parižani so Moje Veličanstvo goljufali; plačati so si dali dobre instrumente, ki izvrstno pojo, poslali so pa slabe, ki nočejo lepo peti. — Pritožil se je pri pošiljalcu nad goljufijo. In tedaj se je zjasnilo trgovcu v Parizu; odgovoril je, da so instrumenti pač dobri, da se pa njegovi vojaki brčkone niso nikoli učili nanje igrati. Naj jih torej nazaj pošlje, pa bo dobil godbo, ki bo izvrstno igrala. In kralj je dobil za svojo dvorno glasbo velikanski orkestrion, kakršne rabijo pri nas v cirkusih in pogobnih zabaviščih. In je bil srečen in zadovoljen, ko je on sam z lastno roko navijal avtomat, ki je vsem državljanom na radost delal prekrasen peklenški vršič.

Listnica uredništva.

1. Pri „Zagorski“ v štev. 3—4. naše priloge je v naslovu pomotoma izostal pripis: Po M. Vilharju priredil Premrl. Pesem je narodna (napev in besedilo). — Današnje priloge smo dali odtisniti več posebnih izvodov, ker nas veliko pevovodij popraša po št. 14. in 15. Posamezen izvod stane 6 K., kdor jih vzame vsaj deset, jih dobi po 4 K. — Poročil nismo še vseh mogli prineesti; največji vzrok je ta, ker je tiskarna na Dunaju, pa ne moremo osebno nobene stvari urediti. Pismeno se pa ne da, ker bi se vsaka številka sicer mesece in mesece vlekla. — Slovensko besedilo naše državne himne „Pravde Bog“ je odobrilo poverjenišvo za uk in bogačastje v Ljubljani z dnem 3. dec. 1920. štev. 5684. Upamo, da smo naročnikom s tem zelo ustregli. — Vse naročnike, ki smo jim list poslali, prosimo, da nam izvolijo ali poravnati naročnino ali pa vsaj doposlane številke vrniti. Stane jih samo eno besedo, ki naj jo zapišejo na ovitek: Nazaj!